

Til medlemmerne af Fødeplanudvalget

Referat fra møde i Fødeplanudvalget Torsdag 3. juni 2021 kl. 13.00-15.00

1. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

Dato: 05.06.2021

Sagsbehandler: HBN

Sagsnr. 1-01-72-74-08

2. Familieambulatoriet

På mødet 25. januar 2021 tog Fødeplanudvalget de seneste årsrapporter fra Familieambulatoriet til efterretning. Samtidig blev det aftalt, at leder af Familieambulatoriet Sanne Ravnsbæk skulle inviteres med til næste møde med henblik på drøftelse af bl.a. følgende temaer:

Side 1

- Tilbage melding fra Familieambulatoriet i forhold til fokusområder lokalt i kommunerne for optimering af samarbejdet med Familieambulatoriet.
- Familieambulatoriets arbejde med at følge børnene, herunder børn, der først kommer ind senere og ikke er blevet fulgt i Familieambulatoriet siden fødslen.
- Hvorfor forskelle på tværs af regionen (ratioen mellem antal gravide og antal børn) – flere børn i øst i forhold til antallet af gravide.

Leder af Familieambulatoriet Sanne Ravnsbæk deltog således under punktet med et oplæg, der tog afsæt i ovenstående emner/spørgsmål.

Sanne Ravnsbæks slides er vedlagt referatet.

Familieambulatoriet forsøger løbende at vurdere dækningen i den enkelte kommune. I sagens natur kan det dog være vanskeligt at vurdere "det rigtige" niveau. Det formodes, at der er et mørketal i alle kommuner. Der gøres en særlig indsats i de kommuner, hvor forbruget af Familieambulatoriet tilsyneladende ligger lavt/hvor antallet af henvisninger synes lavere end man umiddelbart ville forvente. Her sættes ind med bl.a. samarbejds møder og forsøg på at udbrede kendskabet til Familieambulatoriets tilbud og muligheder. Der er endvidere fokus på samarbejdet med børneafdelingerne og de

teams mv. på det enkelte fødested, der arbejder med sårbare gravide. Endelig har Familieambulatoriet etableret familieamb.-jordemoderkonsultationer lokalt i Holstebro og Viborg. Dette synes at have god effekt.

Hvis man i Familieambulatoriet bliver opmærksom på, at man ikke bliver involveret i relevante tilfælde eller bliver involveret for sent, følges op på dette mhp. læring og for at finde ud af f.eks., om der har været manglende kendskab til tilbuddet etc. Det blev tilkendegivet, at Familieambulatoriet meget gerne indgår i Fælles Gravidteams.

Der henvises stadigt flere børn til udredning for rusmiddelskader, hvor moderen ikke har været fulgt under graviditeten, men hvor eksponering først erkendes på et senere tidspunkt. I visse tilfælde mange år senere. Henvisningerne på disse børn og unge kommer fra praktiserende læger, sundhedsplejersker, PPR (pædagogisk psykologisk rådgivning i kommunerne), socialrådgiver i kommunerne, Børnepsykiatrisk Afdeling, AUH etc.

Hvis eksponeringen i fosterlivet inkluderer alkohol er det essentielt at få udredt børnene, idet medfødt alkoholskade meget ofte er et betydeligt livslangt handicap - ofte med svære konsekvenser. Det blev på mødet bemærket, at tendensen er, at man i stigende grad følger børn over 7 år, hvor der er særlige problemstillinger. Her vil der være tale om individuelt tilrettelagte forløb. Indtil skolealderen følges børnene typisk efter et program (grøn, gul og rød), jf. Sanne Ravnsbæks slides.

Hvorfor der er flere børn i øst end i vest kan være svært at svare entydigt på. Måske variation i hvor mange gravide, der identificeres korrekt og tidligt i graviditeten som forudsætning for at kunne informere om opfølgning af barnet og vigtigheden heraf. Muligvis større og tungere forbrug af rusmidler i storbyen Aarhus. Randers og Horsens/Hedensted også kendt som områder med rusmiddelproblematikker.

Sanna Ravnsbæk benyttede lejligheden til kort at orientere om status for permanentgørelsen af projektet om familieplanlægning i alkohol- og stofbehandlingen. Planen er her, at ordningen kører videre. I første omgang i de kommuner, der har meldt positivt tilbage herom.

3. Opfølgning på godkendelse af ny fødeplan

Regionsrådet godkendte 28. april 2021 den nye fødeplan for Region Midtjylland. Fødeplanudvalget forventes fremadrettet at være et naturligt forum for behandling af flere af de fokusområder, der indgår i selve planen. Hertil kommer, at en række af de indkomne høringssvar i forbindelse med den gennemførte høring af udkast til

fødeplanen har givet anledning til, at der er behov for involvering af Fødeplanudvalget.

Kapitel 7 i fødeplanen indeholder en række anbefalinger og fokusområder, som i de kommende år skal medvirke til at udvikle og styrke svangreomsorgen i Region Midtjylland:

- Stigende fødselstal
- Fortsat udvikling af kvaliteten
- Digitalisering
- Fælles beslutningstagning
- Styrket implementering af indsatsen for sårbare gravide
- Samarbejde og partnerskaber med civilsamfundet
- Fremme den naturlige fødsel gennem påvirkning af stemninger

På det aktuelle møde i Fødeplanudvalget var der primært fokus på opfølgningen på de forslag, idéer, problemstillinger mv., der er rejst i forbindelse med høringen af udkastet til ny fødeplan.

Opfølgningspunkter fra høringen

Der blev til støtte for den politiske behandling udarbejdet en gennemgang af samtlige 22 høringssvar, idet alle hovedpunkter i høringssvarene blev kommenteret, og der blev taget stilling til, om punktet skulle indarbejdes i planen eller eventuelt skulle håndteres i andet regi. Den skematiske oversigt var vedlagt dagsordenen sammen en særskilt, tematiseret oversigt udarbejdet til Fødeplanudvalget, der giver overblik over den delmængde af opfølgningspunkterne, som umiddelbart er aktuelle at adressere i eller via Fødeplanudvalget:

- Variation i tilbud på tværs af kommuner
- Sundhedsplejens tilrettelæggelse og tilbud
- Almen praksis
- Tværfagligt samarbejde på fødsels-/svangreområdet
- Sårbare gravide/familier
- Samarbejde med civilsamfundet

De høringssvar, som de pågældende punkter stammer fra, var ligeledes vedlagt dagsordenen som bilag. Alle indkomne høringssvar kan i øvrigt findes via Region Midtjyllands hjemmeside www.rm.dk – følg ikon vedr. fødeplan på forsiden.

Ovenstående temaer blev gennemgået og drøftet på mødet:

Spørgsmålet om *variation i tilbud på tværs af kommuner* har et relativt generelt perspektiv i det aktuelle høringssvar. Variation i tilbud udspringer bl.a. af beslutninger om løsninger tilpasset lokale forhold og vilkår. Der foregår samtidig megen læring og udveksling af

erfaringer og idéer på tværs af kommunerne. Det synspunkt blev anført, at variationen i sig selv ikke er et problem, men at det er meget vigtigt at kunne konkretisere, hvorvidt en eventuel variation i tilbud mv. resulterer i egentlige problemer eller eventuelle utilsigtede forskelle i kvalitet og slutresultat for borgerne.

Høringssvaret fra DSR indeholder en række forskellige forslag til tilpasninger og udbygninger af *sundhedsplejens tilrettelæggelse og tilbud*. Der er tale om opfordringer og idéer, som tages til efterretning. Ud fra en faglig betragtning blev det nævnt fra kommunal side, at et eventuelt generelt tilbud om graviditetsbesøg vurderes som værende et tilbud, der kunne have særlig stor værdi for bl.a. sundhedsfremme-/forebyggelse og den tidlige opsporing og indsats i forhold til flere forskellige problemstillinger og potentialer.

I et af høringssvarene er der i forhold til *almen praksis* peget på, at den første indsats hos praktiserende læge bør prioriteres højere end i dag. I drøftelsen var der enighed om, at det utvivlsomt har stor betydning, at forløbene bliver sat rigtigt i gang med korrekt niveauindplacering af den gravide mv. samt, at opfølgning på eventuelle udfordringer inden for disse opgave-/ansvarsområder med fordel kan tage afsæt i konkrete cases eller nærmere beskrevne problematikker. Der var hos mødedeltagerne ikke umiddelbart kendskab til, at der aktuelt skulle knytte sig særlige kvalitetsproblemer til anamneseoptagelsen som grundlag for fødestedernes visiteringsarbejde i Midtjylland.

Det er Fødeplanudvalgets opfattelse, at *tværfagligt samarbejde* (og tværsektorielt samarbejde) er af afgørende betydning på fødsels-/svangreområdet samt, at dette har en central placering i selve fødeplanen og intentionerne bag den. Der var enighed om, at på de områder, hvor vi står med fælles problemer, repræsenterer sundhedsaftale-samarbejdet en velfungerende ramme, der har kunnet præstere både stringens og effektiv fælles handling med henblik på at nå givne målsætninger. Under drøftelsen fremkom den idé, at Fødeplanudvalget kan være opmærksom på muligheden for at tage faglige temaer op med henblik på at løfte vidensniveau og implementeringskraft på tværs, f.eks. ved at facilitere temamøder eller lignende om emnet/temaet. Læring på tværs af sektorer omkring amning/barnets ernæring eller udbredelse af kendskabet til fordele ved brug af videomøder som led i styrkelse af mulighederne for almen praksis' deltagelse i Fælles Gravidteam-møder kunne være eksempler herpå. Der var enighed om fremadrettet blandt Fødeplanudvalgets medlemmer at være opmærksom på sådanne forslag til emner/temaer, og derefter få det meldt ind til behandling på én af Fødeplanudvalgets dagsordener.

Sårbare gravide/familier opfatter Fødeplanudvalget - i lighed med bemærkninger fra høringsrunden – som en særligt prioriteret målgruppe inden for svangreomsorgen. Dette fremgår tydeligt af fødeplanen, hvor det har sammenhæng til centrale principper omkring den tidlige, differentierede og helhedsorienterede indsats, der tager afsæt i den enkelte kvindes/families behov, ønsker og forudsætninger. Fælles Gravidteam-ordningen forventes også fremadrettet at udgøre et centralt redskab i den konkrete tilrettelæggelse af den tværfaglige og tværsektorielle indsats. Der var på nuværende tidspunkt ikke tilkendegivelser i retning af forslaget i DSR's høringssvar om at etablere en større regional tænketank/idésamling omkring tilbud til resourcesvage familier.

I forhold til *samarbejde med civilsamfundet* handler det særligt om høringssvaret fra Røde Kors. Der var enighed om, at Røde Kors med fordel kan inviteres til det planlagte møde i november med henblik på dialog om råd og erfaringer samt de konkrete planer, som Røde Kors har vedrørende iværksættelse af indsatsen "God start på livet" i Midtjylland ultimo 2021.

4. LUP Fødende 2020/2021

Årsresultatet for LUP 2020 blev offentliggjort 17. marts 2021. Som led i udviklingen af fremtidens LUP er der fra LUP 2020 udvalgt et mindre antal nationale nøglespørgsmål, der afdækker de centrale områder af den patientoplevede kvalitet. For LUP Fødende er der udvalgt 12 nationale nøglespørgsmål, der er mere specifikke i forhold til graviditets-, fødsels- og barselsforløbet.

LUP har indtil 2020 været en årlig landsdækkende spørgeskemaundersøgelse af patientoplevelser, men der er fra december 2020 igangsat pilotprojekter med månedlige målinger sideløbende med ordinære årlige målinger i 2020 og 2021. De månedlige målinger er en ren elektronisk spørgeskemaundersøgelse af patienternes oplevelser. De månedlige målinger for fødende indeholder ud over de 12 nationale nøglespørgsmål fra LUP Fødende bl.a. fem af Region Midtjyllands udvalgte indikatorspørgsmål for patientinddragelse til opfølgning på implementeringen af patientinddragelse.

Sammen med et notat fra DEFACTUM om det nye LUP-koncept var der til punktet vedlagt en række bilag vedrørende de fødendes tilbagemeldinger/brugertilfredsheden blandt de fødende på nationalt niveau, for Region Midtjylland som helhed og for de enkelte fødesteder i Region Midtjylland.

Orienteringen om LUP Fødende 2020/2021 blev taget til efterretning. Der arbejdes lokalt på de enkelte fødesteder løbende med opfølgning og forbedringsindsatser på baggrund af brugertilfredshedsmålingerne. I forhold til resultaterne var der enighed om, at der tilfredsheden

generelt ligger på et højt niveau. Særlige områder for mulig forbedring synes at amning/barnets ernæring samt forældre- og fødselsforberedelsen. Det blev aftalt, at Sundhedsplanlægning på vegne af formandskabet for Fødeplanudvalget anmoder klyngerne om at drøfte LUP Fødende-resultaterne med særligt fokus på de to områder.

5. Henvendelse fra Landsorganisationen for Kvindekrisecentre om vold under graviditeten

Landsorganisationen for Kvindekrisecentre (LOKK) har i henvendelse af 16. april 2021 rettet henvendelse til regionsrådsformand Anders Kühnau med opfordring til, at der sættes fokus på opsporing, rådgivning og støtte til kvinder, der udsættes for vold under graviditeten af deres partner. I sit svar af 22. april 2021 skriver regionsrådsformand Anders Kühnau, at han vil give LOKK's opfordring videre til inspiration for nærmere drøftelser og overvejelser i Fødeplanudvalget.

Henvendelsen blev drøftet. Der var enighed om, at fokus på sårbare gravide og de generelle bestræbelser i svangreomsorgen på at sikre en helhedsorienteret, differentieret indsats, der tager hånd om den gravides og familiens samlede situation, også må forventes at fange nogle af de problematikker, der peges på omkring bl.a. vold. En mere systematisk, målrettet screening med specifikt fokus på at identificere kvinder udsat for vold under graviditeten vil givetvis kunne øge effekten. Der var dog enighed om, at det vil være en ganske stor opgave, der vil kræve flere ressourcer end der aktuelt er mulighed for at prioritere til formålet.

6. Gensidig orientering

Mulighed for korte indlæg med henblik på gensidig orientering, herunder:

- Der blev kort gjort status for COVID-situationen. Tingene kører fornuftigt, og vi bevæger os forventeligt tættere og tættere på en normalisering af forholdene. Det blev bemærket, at kun få gravide er blevet smittet, og ekstremt få er blevet syge.
- Budget 2022 (fødselsområdet). I den regionale budgetproces er der fremsat flere forslag inden for fødsels-/svangreområdet, herunder bl.a. forslag om etablering af fødeklinikker. En række forhold skal belyses nærmere og behandles på udvalgs møder i august. Aktuelt afventes endvidere resultatet af økonomi-forhandlingerne mellem regeringen og regionerne.
- Det nationale projekt om digitalisering af graviditetsforløbet. KL, Danske Regioner og Sundhedsministeriet/staten satte for et par

år siden projektet "Digital løsning til graviditetsforløb i gang". Formålet er kort fortalt at digitalisere svangre- og vandrejournalen samt stille en app-løsning til rådighed for de gravide. I Økonomiaftalen 2020 mellem regeringen og Danske Regioner er det aftalt, at implementeringen af løsningen skal påbegyndes i 2022. Pilotprojekter i Hovedstaden og Region Syddanmark sættes i gang i efteråret 2021. Region Midtjylland skal i lighed med de øvrige regioner have etableret en tværsektoriel projektorganisation. Udpegning af repræsentanter til den nationale implementeringsstyregruppe mv. er i gang. Vi skal i Midtjylland i gang med at udarbejde et projektforslag indeholdende forslag til projektorganisering, implementeringsstrategi, ressourcebehov, tidsplan mv. Det må forventes, at Fødeplanudvalget kommer til at høre mere om sagen på et senere tidspunkt.

7. Orientering om fælles henvendelse vedr. svangreomsorgen

Brev af 5. maj 2021 til Sundhedsminister Magnus Heunicke blev taget til efterretning. Jordemoderforeningen, Dansk Selskab for Gynækologi og Obstetrik, Mødrehjælpen og Danske Regioner har i det fælles brev af 5. maj 2021 rettet henvendelse til Sundhedsminister Magnus Heunicke for at gøre opmærksom på, at det oprindelige høringsudkast til Sundhedsstyrelsens "Anbefalinger for svangreomsorgen" rummer mulige løsninger på nogle af svangreomsorgens udfordringer. Men at de pågældende initiativer ikke vil kunne løftes uden, at der bliver tilført økonomi. Det er samtidig parternes vurdering, at gevinsten ved at udnytte potentialet i anbefalingerne vil være betydeligt større end udgifterne. I brevet – som var vedlagt dagsordenen - redegøres nærmere for baggrunden for denne vurdering.

8. Næste møde

Næste møde i Fødeplanudvalget finder sted 8. november kl. 10.00-12.00.

Foreløbige punkter:

- Invitere Røde Kors (i forlængelse af hørings svar til ny fødeplan)
- Opfølgning på klyngernes tilbagemeldinger vedr. erfaringer med Fælles Gravidteam (pba. evalueringen af FGT)

9. Eventuelt

Intet under dette punkt.

Følgende deltog i mødet:

Sundhedschef Christina Breddam, Randers Kommune (Kommunerne i Region Midtjylland)

Kontorchef Dorthe Klith, Region Midtjylland

Chefjordemoder Katrine Corfitz Bønnerup Kildedal, Hospitalsenhed Midt

Chefjordemoder Jeanette Ziska, Regionshospitalet Horsens

Chefjordemoder Kathrine Medum Christiansen, Regionshospitalet Horsens

Sygeplejefaglig direktør Mette Fjord Nielsen, Hospitalsenhed Midt

Lægefaglig direktør Lone Winther Jensen, Regionshospitalet Randers

Overlæge Jens Peter Nielsen, Hospitalsenhed Midt

Ledende overlæge Marie Højriis Storkholm, Regionshospitalet Horsens

Ledende overlæge Sonja Kindt, Hospitalsenhed Midt

Overlæge Lone Hvidman, Aarhus Universitetshospital

Oversygeplejerske Lise-Lotte Niebur, Hospitalsenheden Midt

Praktiserende læge Hanne Nørgaard Heje (praksiskonsulent ved Aarhus Universitetshospital)

Praktiserende læge Mette Korr (praksiskonsulent ved Hospitalsenheden Horsens)

Leder af sundhedstjenesten Bodil Lauridsen, Skanderborg Kommune (Horsensklyngen)

Ledende sundhedsplejerske Lene Lautrup Hansen, Ikast-Brande Kommune (Vestklyngen)

Leder af sundhedsplejen Anne Lise Buus Nielsen, Randers Kommune (Randersklyngen)

Leder af sundhedsplejen Karen Stenstrup, Viborg Kommune (Midtklyngen)

Sundhedsplejeleder Vibeke Westergaard, Område Nord, Aarhus Kommune (Aarhusklyngen)

Teamleder Maria Eeg Smidt, Fælleskommunalt Social- og Sundhedssekretariat i Midtjylland

Chefkonsulent Henrik Bech Nielsen, Sundhedsplanlægning, Region Midtjylland (sekretariat)

Afbud:

Vicedirektør Rikke Skou Jensen, Region Midtjylland

Chefjordemoder Lone Neumann, Regionshospitalet Randers

Chefjordemoder Ann Fogsgaard, Hospitalsenheden Vest